

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Quid sit census.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

caritatem; non tamen idèd illi emendo peccant contra iustitiam; quia actio illa, ex qua prouenit caritas, non est contra iustitiam. Neque etiam supprimendo, seu non vendendo; quia non tenebantur ex iustitia tunc vendere, cum nullo pacto se ad hoc obligarint. poterant enim eas in aliud tempus seruare, vel in alia loca deferre, vel etiam ualere absque iniuria cuiusquam; quia perfectum dominium earum habebant. Neque ciues habebant ius iustitiæ ad eas emendas, nisi ipsi vendere uolentibus, alioquin dicendum esset, ipsos peccaturos fuisse contra iustitiam, si res suas in flumen proiecissent. Nec obstat quòd possint cogi à Magistralu, ut sua proferant & opportunè vendant, & grauius puniri ob talem compressionem; quia multa crimina per publicam potestatem puniri possunt, quæ tamen non sunt contra iustitiam, particularem: sufficit enim ut aliquo modo sint contra bonum publicum.

152 Hinc patet responsio ad rationes allatas. Respub. enim non habet ius iustitiæ ut pretium non augeatur, si copia mercium, quæ est in vrbe, sit suppressa & ignota, ut patet ex dubit. 5. nam

pretium pendet ex communi æstimatione: alioquin alij, qui bona fide tunc carè vendiderunt, tenerentur postea ad restitutionem. unde etiam hoc pretium respectu eorum qui suppresserunt, non est iniustum; quia nulla iniusta actione illud procurarunt. Ad alterum argumentum

Respondeo, Hoc solum probare, illos peccasse contra iustitiam particularem, si arbitratio pretij, spectatis circumstantiis temporis quo vendunt, fuerit irrationabilis: quo modo intelligenda est illa sententia. Sicut cum conspirant in pretium, ut dictum est num. 147.

Si Quarto modo fiat, si quidem vi aut fraude ¹⁵³ impediatur, ne maior copia aliunde importetur, ut ^{Quartus} maneat caritas in Repub. tenetur ad restitutionem tum Reipub. quatenus iniuste ei causa fuit maioris pretij, tum mercatoribus, quos impediuit, quatenus priuauit eos probabili lucro. Ita Siluester v. Emptio, quæst. 13. Si uerò sine vi aut fraude impediuit, non tenetur. Quo modo monopola facitantes puniantur in foro externo, uide apud Siluestrum v. Emptio, d. quæst. 13. & 18.

CAPVT VIGESIMVMSECVDVM.

De Censibus seu Redditibus annuis.

Complectitur Dubitationes 15.

POST contractum venditionis & emptionis, agendum nobis est de censibus, quorum contractus, est species venditionis & emptionis.

DUBITATIO I.

Quid sit Censuum.

Census
varia ac-
ceptio.

NOTANDVM, nomen *census* variè accipi, ut docet Couarruias l. 3. variar. cap. 7. num. 1. Primò, Pro æstimatione fortunatù cuiusque, quæ fieri solet, ut sciatur quantum quisque Principi triburi nomine soluere debeat: censere enim est æstimare. Secundo, Pro ipsis fortunis, quæ censentur, iuxta illud, *dat census honores, Census amicitias*. Tertio, Pro ipso tributo, siue capitatum, siue ratione fortunatum imposito. sic Marthi. 22. *Licet censum dare Casari, an non?* Quarto, Pro omni eo, quod annuatim alicui solui solet in signum subiectionis vel dominij. Quintò accipitur non pro pecunia aut re aliqua corporali, quæ solui solet; sed pro re spiritali, nempe pro iure quodam in re alterius, ut ex ea quotannis aliquid soluatur, potestque sic describi: *Census est ius percipiendi annuam pensionem ex re vel persona alterius*. Dico, *Est ius*; quia census in proposito non est ipsa pensio soluenda; (quamuis sæpè hoc nomen sic usurpatur) sed ius quoddam ad exigendum quotannis certam pensionem ab alio; cui iuri respondet in altero obligatio soluendi. Hinc fit, ut qui vendit censum, non uèdat pecuniam aut fructus aliquos annuos, ut quidam putarunt, sed ius quoddam exigendi certam pecuniæ summam, vel certos

Census
quid.

fructus: quæ sanè plurimùm differunt. *Ex re alterius*; quia nemo super re sua propriè dicitur censum vel redditù habere; (cum habeat in ea ius multò perfectius, nempe dominium) sed tantùm super re alterius, in quam ipse ratione census nullum ius habet, nisi ad exigendam ex ea pensionem; cum dominium uile & directum sit penes alterum. *Vel persona alterius*; quia etià super persona nuda hoc ius constitui potest, ut infra dicemus.

DUBITATIO II.

Quotuplex sit census; seu de variis censuum generibus.

RESpondeo & Dico Primò, Censum generatim diuidi in Reseruatum & Consignatum. *Reseruatum* dicitur, quando quis transfert rem suam in alterum quoad dominium directum & uile, donando, legando, vendendo, aut permutando, seruata sibi pensione annua super eadem re. Talem censum constituit Ioseph in omnibus terris Ægyptiorum, præterquam sacerdotum, cum eas emptas & subiectas dominio Pharaonis, Ægyptiis restituit, ut patet Gen. 47. v. 24. De tali non agit Constitutio Pij V. ut notat Thomas Boninfignius tractatu de censibus, & alij. unde in huius contractu possèt apponi pactum legis commissoria, id est, ut res, super qua constituitur, cadat in commissum, & redeat ad eum qui illam contulit, si biennio vel triennio non fuerit pensio soluta, ut docet Couarruias lib. 3. variar. cap. 7. num. 1. Distinguitur autem hic contractus ab emphyteusi, teste Couar. suprà. Primò, Quia